

موسسه حقوقی آوای عدالت سروش

قانون مالیات بر ارث و نقل و انتقالات بلاعوض مصوب ۲۵ آبان ماه ۱۳۱۶

قانون مالیات بر ارث و نقل و انتقالات بلاعوض/

مصوب ۲۵ آبان ماه ۱۳۱۶/

فصل اول - ارث/

ماده ۱ - هر گاه در نتیجه فوت شخصی اعم از فوت حقیقی یا فوت فرضی اموالی ارثاً به کسی برسد طبق مقررات ذیل مالیات گرفته خواهد شد:/

ماده ۲ - اموال مشمول مالیات ارث عبارت است از کلیه ماترک متوفی اعم از منقول یا غیر منقول و مطالبات وصولی پس از وضع بدهی‌های محققه متوفی و هزینه‌هایی که در حدود عرف و عادت برای کفن و دفن متوفی و نظایر آن لازم است./

تبصره ۱ - مقصود از بدهی‌های محققه بدهی‌هایی است که طبق مدارک قانونی قابل پرداخت باشد./

تبصره ۲ - اگر متوفی تاجر باشد در صورتی می‌توانند بدهی‌های او را از ماترک کسر کنند که بدهی‌های مزبور در دفاتر تجاری متوفی ثبت شده باشد./

تبصره ۳ - بدهی که متوفی به وارث خود دارد ولو آنکه مستند به مدارک قانونی هم باشد برای تعیین مالیات از ماترک کسر نخواهد شد. به استثنای نفقه ایام معدوده و مهریه زوجه در صورتی که پرداخت نشده باشد./

ماده ۳ - مکلفین پرداخت مالیات نامبرده در ماده اول وارث متوفی هستند./

وارث از نظر این قانون به سه طبقه تقسیم می‌شوند:/

۱ - وارث طبقه اول./

۲ - وارث طبقه دوم./

۳ - وارث طبقه سوم و بالاتر./

ماده ۴ - وارث طبقه اول عبارتند از پدر و مادر و فرزندان و نواده و شوهر و زن وارث طبقه دوم عبارتند از اجداد و برادر و خواهر و اولاد آنها. وارث طبقه سوم عبارتند از عمو و عمه و دایی و خاله و اولاد آنها و بالاتر./

ماده ۵ - اشخاصی که خود را وارث متوفی می‌دانند باید در ظرف دو ماه از تاریخ اطلاع از فوت مورث خود اظهارنامه که حاوی صورت کلیه دارایی متوفی و مطالبات و بدهی‌های او باشد با مدارک لازمه برای اثبات آنها به اداره مالیه صلاحیت‌دار تسلیم نماید و ضمناً قیمت تخمینی ماترک را در آن بنویسد./

تبصره - قیمت اثاثیه خانه مسکونی متوفی اعم از اینکه خانه ملکی یا اجاری باشد مقطوعاً از قرار ۱۵ درصد قیمت خانه تعیین خواهد شد./

ماده ۶ - اداره مالیه اظهارنامه را از نظر تعیین صحت ارقام دارایی و یا مطالبات و یا بدهی‌ها و یا ارزش اموال مورد رسیدگی قرار داده و هر گاه تمام یا قسمتی از آن را صحیح نداند نظر خود را با ذکر دلایل کتبی به مودی اخطار و ابلاغ می‌نماید که اگر واخواهی دارد در ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ واخواهی خود را با ذکر ادله مستقیماً یا به وسیله پست سفارشی و یا تلگراف به اداره مالیه تسلیم نماید و در صورت تسلیم مریخ مودی به تشخیص مالیه یا ندادن واخواهی در ظرف مدت مقرر نظر مالیه قطعی شده و طبق آن مالیات قانونی وصول خواهد شد مگر آنکه معلوم شود در محاسبه اشتباه شده است./

ماده ۷ - چنانچه مودی به تشخیص مالیه تسلیم نشود و در ظرف مدت مقرر واخواهی دهد و پس از دادن واخواهی موافقتی بین مودی و مالیه حاصل نگردد واخواهی به کمیسیون تشخیص مالیات بر درآمد ارجاع خواهد شد کمیسیون پس از تحقیقات لازمه رسیدگی کرده رای خواهد داد./

رای کمیسیون پس از ابلاغ به طرفین قطعی و لازم‌الاجرا است مگر در مواردی که مابه‌الاختلاف بین مالیات تشخیص شده از طرف کمیسیون و مبلغی که مورد تصدیق مودی یا مطالبه مالیه است بیش از پنج هزار ریال باشد که در این صورت طرفین می‌توانند در ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ رای کمیسیون به محکمه تجدید نظر دیوان محاکمات مالیه مراجعه نمایند./

هر گاه مراجعه به محاکمات مزبور از طرف مودی به عمل آید مشارالیه باید قبلاً وجه مابه‌الاختلاف را در صندوق وزارت مالیه بسپارد و یا ضامن معتبر بدهد./

ماده ۸ - اگر وارث در ظرف مدت مقرر در ماده ۵ از دادن اظهارنامه خودداری نمایند مالیات رأساً از طرف مالیه طبق تحقیقاتی که به عمل خواهد آمد تعیین و به مودی ابلاغ می‌شود./

اگر مودی در ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ به تشخیص مالیه واخواهی نداد مالیات تشخیص شده قطعی و وصول خواهد شد./

در صورت دادن واخواهی طبق ماده (۷) عمل می‌شود./

ماده ۹ - مالیات نسبت به سهم‌الارث هر یک از وارث گرفته خواهد شد. اگر سهم‌الارث هر یک از وارث ۲۵ هزار ریال کمتر باشد از پرداخت مالیات معاف و در صورت تجاوز از این مبلغ طبق نرخهای ذیل مالیات اخذ خواهد شد:/

الف - طبقه اول - از ۲۵ هزار و یک ریال تا ۷۵۰۰۰ ریال یک درصد نسبت به مازاد بیست و پنج هزار ریال./

از ۷۵۰۰۱ تا ۱۵۰۰۰۰ ریال دو درصد نسبت به مازاد هفتاد و پنج هزار ریال./

از ۱۵۰۰۰۰ تا ۳۰۰۰۰۰ ریال سه درصد نسبت به مازاد صد و پنجاه هزار ریال./

از ۳۰۰۰۰۰ تا ۵۰۰۰۰۰ ریال چهار درصد نسبت به مازاد سیصد هزار ریال./

از پانصد هزار ریال به بالا پنج درصد نسبت به مازاد پانصد هزار ریال./

ب - طبقه دوم - از ۲۵ هزار و یک ریال تا ۷۵۰۰۰ ریال دو درصد نسبت به مازاد بیست و پنج هزار ریال./

از ۷۵۰۰۰ تا ۱۵۰۰۰۰ ریال چهار درصد نسبت به مازاد هفتاد و پنج هزار ریال./

از ۱۵۰۰۰۰ تا ۳۰۰۰۰۰ ریال شش درصد نسبت به مازاد صد و پنجاه هزار ریال./

از ۳۰۰۰۰۰ تا ۵۰۰۰۰۰ ریال هشت درصد نسبت به مازاد سیصد هزار ریال./

از پانصد هزار ریال به بالا ده درصد نسبت به مازاد پانصد هزار ریال./

ج - طبقه سوم و بالاتر - از ۲۵ هزار و یک ریال تا ۷۵۰۰۰ ریال سه درصد نسبت به مازاد بیست و پنج هزار ریال./

از ۷۵۰۰۰ تا ۱۵۰۰۰۰ ریال شش درصد نسبت به مازاد هفتاد و پنج هزار ریال./

از ۱۵۰۰۰۰ تا ۳۰۰۰۰۰ ریال نه درصد نسبت به مازاد صد و پنجاه هزار ریال./

از ۳۰۰۰۰۰ تا ۵۰۰۰۰۰ ریال دوازده درصد نسبت به مازاد سیصد هزار ریال./

از پانصد هزار ریال به بالا پانزده درصد نسبت به مازاد پانصد هزار ریال./

ماده ۱۰ - اداره مالیات صلاحیت‌دار برای اخذ مالیات ارث مالیه‌ای است که اقامتگاه قانونی متوفی در حوزه آن باشد و اگر متوفی در ایران مقیم نباشد اداره مالیات صلاحیت‌دار مالیه‌ای است که قسمت اعظم دارایی غیر منقول متوفی در حوزه آن واقع شده اگر متوفی در ایران مقیم نبوده و اموال غیر منقول در ایران نداشته باشد مالیات در تهران پرداخت خواهد شد./

ماده ۱۱ - هر کس که در ایران اقامتگاه قانونی دارد و ارثی به او برسد اعم از اینکه ماترک در داخله یا خارجه باشد و هر کس که از ماترکی در ایران است ارث ببرد اعم از اینکه ساکن ایران یا ساکن خارجه باشد مطابق این قانون مالیات‌بده است./

ماده ۱۲ - کلیه مأمورین دولتی و شهرداری که امور مربوط به اموات را عهده‌دار هستند در ظرف یک هفته پس از فوت وراث در ظرف پانزده روز پس از اطلاع از فوت موظفند هویت کامل متوفی را به مالیه محل وقوع فوت اطلاع دهند./

ماده ۱۳ - ادارات ثبت اسناد و املاک موقعی که مال غیر منقولی را از اسم مورث به اسم وارث ثبت می‌نمایند و همچنین کلیه دفاتر اسناد رسمی در موقعی که می‌خواهند تقسیم‌نامه راجع به ماترک را ثبت کنند باید مطالبه گواهی‌نامه اداره مالیات صلاحیت‌دار را راجع به اینکه وارث اظهارنامه داده است و در اظهارنامه مال مورد تقاضای ثبت یا مذکور در تقسیم‌نامه را ذکر کرده بنمایند و قبل از ارائه این گواهی مجاز به ثبت نیستند./

تبصره - اداره مالیات مکلف است در ظرف ده روز پس از تسلیم اظهارنامه از طرف مؤدی گواهی‌نامه متضمن رونوشت مصدق صورت ریز ماترکی را که در اظهارنامه نوشته شده به مؤدی بدهد./

ماده ۱۴ - کلیه بانکها و مؤسسات و اشخاص دیگر که مالی از متوفی در نزد خود دارند در صورتی می‌توانند مال مزبور را به وراث بدهند و همچنین کلیه شرکتها و مؤسسات موقع ثبت اوراق بهادار اسمی از هر قبیل که باشد از اسم مورث به اسم وارث در صورتی مجاز به این امر هستند که گواهی‌نامه اداره مالیات صلاحیت‌دار راجع به اینکه وارث اظهارنامه داده و در اظهارنامه مال مورد بحث را ذکر کرده ارائه شود در صورت تخلف علاوه بر جرایم مقرر متضامناً با خود وارث مسئول مالیات متعلقه می‌باشند./

ماده ۱۵ - کلیه محاکم عدلیه که قانوناً به تقاضاهای انحصار وراثت رسیدگی می‌نمایند در صورت مبادرت به تسلیم گواهی‌نامه انحصار وراثت خواهند کرد که گواهی‌نامه مذکور در ماده ۱۳ از طرف وراث یا یکی از آنها به محکمه تقدیم شود رونوشت گواهی‌نامه یا حکمی که راجع به انحصار وراثت صادر می‌شود از طرف دفتر محکمه به اداره مالیات محل فرستاده خواهد شد./

تبصره - در مواردی که طبق کتاب پنجم جلد دوم قانون مدنی حکم فوت فرضی صادر می‌شود نیز دفتر محکمه باید رونوشت حکم را به اداره مالیات محل بفرستد./

فصل دوم - در نقل و انتقالات بلاعوض/

ماده ۱۶ - اگر مالی اعم از منقول یا غیر منقول بلاعوض به شخصی داده شود بدون رعایت حداقل معافیت طبق نرخ بند ج از ماده (۹) این قانون مالیات تعلق می‌گیرد. دهنده و گیرنده متضامناً مسئول پرداخت مالیات متعلقه هستند./

جهیزیه و وجوه و اموالی که برای امور خیریه و یا عام‌المنفعه از قبیل بیمارستان و کودکانستان و پرورشگاه یتیمان و نظایر آن داده می‌شود از پرداخت مالیات معاف خواهد بود./

تبصره - صلح محاباتی با شرط خیار فسخ برای مصالح از نظر این قانون در حکم صلح قطعی است./

ماده ۱۷ - هر مالی که مورد وقف یا نذر یا حبس یا وصیت واقع شود مشمول مالیات است به استثنای مواردی که برای امور عام‌المنفعه نامبرده در ماده قبل باشد./

نرخ مالیات در این قبیل موارد طبق نرخ بند ج ماده ۹ این قانون خواهد بود./

تبصره - مال مورد وصیت در موقعی مشمول مالیات خواهد بود که با فوت موصی وصیت قطعی شده باشد./

ماده ۱۸ - در مورد صلح طرفین معامله متضامناً و در مورد وقف واقف و در مورد وصیت وصی و در مورد حبس و نذر حبس و نذرکننده مسئول پرداخت مالیات هستند./

در مورد صلح و وقف و حبس و نذر در ظرف دو ماه از تاریخ وقوع و در مورد وصیت در ظرف دو ماه پس از اطلاع از فوت موصی مکلفین باید اظهارنامه که حاوی کلیه اطلاعات لازمه برای وصول مالیات باشد به اداره مالیات تسلیم نمایند./

اگر در ظرف مدت مقرر اظهارنامه داده نشود مالیات رأساً از طرف مالیات طبق تحقیقاتی که به عمل خواهد آمد تعیین و به مؤدی ابلاغ می‌شود./

اگر مؤدی در ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ به تشخیص مالیه واخواهی نداد مالیات تشخیص شده قطعی و وصول خواهد شد. در صورت دادن واخواهی طبق ماده ۷ عمل می‌شود./

تبصره - اگر واقف به وظیفه خود عمل ننماید متولی در ظرف دو ماه پس از اطلاع مسئول پرداخت مالیات مقرر و انجام تکالیفی که به عهده واقف محول است می‌باشد./

ماده ۱۹ - مقررات مواد ۶ و ۷ و ۱۱ و ۱۳ در مورد مکلفین ماده ۱۸ نیز قابل اجرا است./

ماده ۲۰ - شاهنشاه و ملکه و اعقاب بلافضل شاهنشاه از پرداخت مالیاتهای نامبرده در این قانون معاف‌اند./

فصل سوم - مقررات عمومی/

ماده ۲۱ - مالیات باید در مورد ارث در ظرف ۶ ماه پس از تاریخ تسلیم اظهارنامه و در مورد فصل دوم این قانون در موقع تسلیم اظهارنامه پرداخت شود مگر در مواردی که مؤدی عذر موجه داشته و با اقامه ادله کافی و در موارد لزوم ارائه اسناد عذر خود را ثابت نماید در این صورت وزارت مالیه می‌تواند مدت پرداخت مالیات را تمدید کند./

ماده ۲۲ - وزارت مالیه مجاز است برای تشخیص و بازرسی و وصول مالیات در حدود این قانون نظامنامه‌هایی وضع نماید./

ماده ۲۳ - متخلفین از مقررات این قانون ملزم به پرداخت جرائمی خواهند بود که حداکثر آن هزار ریال یا دو برابر مالیات پرداخت نشده خواهد بود./

نظامنامه جرائم به تصویب کمیسیون قوانین مالیه مجلس شورای ملی خواهد رسید./

«پاورقی: نظامنامه مذکور در ماده ۲۳ به شرح ذیل به تصویب کمیسیون قوانین مالیه مجلس شورای ملی رسیده است:/

نظامنامه جرائم متخلفین از مقررات قانون مالیات بر ارث و نقل و انتقالات بلاعوض/

مصوب کمیسیون قوانین مالیه - مورخ ۲۵ آذر ماه ۱۳۱۶/

ماده اول - هر گاه هر یک از مکلفین مذکوره در مواد ۵ و ۱۸ و ۲۴ قانون اظهارنامه مقرر در مواد ۵ و ۱۸ و ۲۴ را در ظرف مدت قانونی تسلیم ننمایند موظف به پرداخت جریمه معادل یک برابر مالیاتی که به هر یک از آنها تعلق می‌گیرد خواهند بود مگر آنکه در ظرف یک ماه پس از دریافت اخطار مالیه به تشخیصی که داده شده تسلیم و یا آنکه با مالیه موافقت نمایند که در این صورت جریمه فقط نصف مالیات متعلقه به هر یک خواهد بود./

ماده دوم - هر گاه هر یک از مکلفین مذکوره در مواد ۵ و ۱۸ و ۲۴ قانون اظهارنامه ناقص یا خلاف حقیقت تسلیم نمایند و در ظرف یک ماه از تاریخ اخطار مالیه حاضر برای تصحیح اظهارنامه و توافق با مالیه نشوند و همچنین در صورتی که اشخاص مذکور بدون عذر موجه و ثبوت آن در ظرف مدت مقرر در ماده ۲۱ قانون مالیات خود را تادیه نکنند موظف به پرداخت جریمه معادل نصف مالیات متعلقه می‌باشند./

ماده سوم - در صورتی که وراث در مدت مقرر در ماده ۱۲ تاریخ فوت و هویت کامل متوفی را کتباً به اداره مالیه محل وقوع فوت اطلاع ندهند هر یک مکلف به پرداخت پانصد ریال جریمه خواهند بود مگر آنکه در ظرف مدت مقرر مطلع نشده یا یکی از آنها اطلاع داده یا آنکه مسلم شود سهم الارث هریک از آنها از ماترک متوفی مشمول مالیات نبوده است./

ماده چهارم - بانکها و مؤسسات (و اشخاص) مذکوره در ماده ۱۴ قانون در صورتی که بدون ارائه گواهینامه اداره مالیه صلاحیتدار مالی را که از متوفی نزد خود دارند به وراث بدهند و یا آنکه اوراق بهادار اسمی را از نام مورث به نام وراث ثبت نمایند علاوه بر آنکه قانوناً با خود وراث متضامناً مسئول تادیه مالیات متعلقه می‌باشند نسبت به تعداد هر یک از وراث که اموال را به آنها مسترد نموده‌اند و یا اوراق بهادار را به نام آنها ثبت کرده‌اند مکلف به پرداخت یک هزار ریال جریمه خواهند بود./

ماده پنجم - در صورتی که متوفی تاجر باشد و اداره مالیه برای تعیین ماترک و یا اثبات صحت اظهارنامه مراجعه به دفاتر تجارتی او را لازم بداند واستکاف از ارائه دفاتر بشود مستنکف مکلف به پرداخت یک هزار ریال جریمه می‌باشد./

ماده ششم - کلیه مأمورین کشوری و شهرداری که طبق قانون مالیات بر ارث و نقل و انتقالات بلاعوض وظایفی به عهده آنها محول است چنانچه برخلاف وظایف قانونی خود عمل کنند تعقیب اداری خواهند شد./

ماده هفتم - وصول جرائم مقرر در این نظامنامه به عهده ادارات مالیه است./

ماده هشتم - وزارت مالیه مجاز است در مواردی که لازم بداند جرائم مقرر در این نظامنامه را کلاً یا بعضاً تخفیف دهد./

این نظامنامه که مشتمل بر هشت ماده است و در تاریخ ۲۵ آذر ماه ۱۳۱۶ به تصویب کمیسیون قوانین مالیه مجلس شورای ملی رسیده است. به موجب ماده ۲۳ قانون مصوب ۲۵ آبان ۱۳۱۶ قابل اجرا است./

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری/

«پاورقی: کلمه و (اشخاص) به موجب ماده اصلاحیه مصوب کمیسیون قوانین مالیه مورخ ۱۲ تیر ماه ۱۳۱۷ بعداً علاوه شده است./

ماده ۲۴ - هر گاه اشخاصی که طبق این قانون مکلف به دادن اظهارنامه یا مالیات هستند صغیر یا محجور باشند ولی یا قیم قانونی آنها و اگر شخص حقوقی باشد مدیر یا مدیران مؤسسه مسئول هستند./

ماده ۲۵ - در مواردی که مشمولین این قانون در تادیه مالیات خود و یا مالیاتی که مسئولیت پرداخت آن طبق این قانون به عهده آنها است تاخیر نمایند نسبت به هر ماه تاخیر ملزم به پرداخت خسارتی معادل یک درصد مالیات متعلقه خواهند بود./

ماده ۲۶ - اعضا و مستخدمین وزارت مالیه و اعضا کمیسیونهای تشخیص و همچنین سایر اشخاصی که مأمور اجرای این قانون هستند مکلفند اطلاعاتی را که از دارایی اشخاص در نتیجه مأموریت تحصیل کرده‌اند به کلی محرمانه نگاهدارند مگر در مواردی که وظیفه شغلی آنها دادن اطلاعات نامبرده را ایجاب نماید./

متخلف مطابق ماده ۲۲۰ قانون مجازات عمومی مجازات خواهد شد./

ماده ۲۷ - این قانون بلافاصله پس از تصویب اجرا خواهد شد./

این قانون که مشتمل بر بیست و هفت ماده است در جلسه بیست و پنجم آبان ماه یک هزار و سیصد و شانزده به تصویب مجلس شورای ملی رسید./

/

